

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.

pe 6 luni 16 cor.

pe 3 luni 5 cor.

pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminică pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an

40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garsoni: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.Atât abonamentele, cât și inserțiile,
nu se suferă se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru orna și comunicații

Scrisori nefrancați nu se primesc

Puterea socialistilor.

Zilele trecute s'a ținut la Amsterdam congresul socialistilor din patru continente: Europa, Asia, America și Australia. Organizare în stil mai mare și o solidaritate mai accentuată decât a socialistilor cari au organizat acest congres nu s'a mai văzut de când e lumea. Nici adepții mai fanatici ai unor principii oare-care nu există în întreg universul. O probă eclatantă despre înfrățirea lor a fost și momentul când delegatul socialistilor din Japonia și cel al Rușilor și-au strâns mâna în aplausele entusiaste ale tuturor celorlalți delegați, cari au și votat apoi unanim o moțiune protestând în contra războiului ruso-japonez.

Nu mai puțin emoționantă a fost și discuția dintre bătrânul Bebel, șef al socialistilor germani și Jaurés, fruntașul social-democraților francezi.

Bebel învinuise pe socialistii francezi că s'au făcut oportuniști până la așa grad, în cât reprezentantul lor Millerand intrase și colaborase într'un guvern burghez, ba ministrul socialist sta alături de colegii săi burghezi chiar și atunci când aceștia prigoneau și împușcau pe greviștii socialisti cari nu cereau decât ceea-ce sunt în drept să pretindă.

Jaurés, unul dintre cei mai străluciți oratori din lumea întreagă, i-a replicat că oportunismul s'a încuibat și între socialistii din Germania. Dovadă că la ultimul lor congres era cât pe colo să se rupă în două: intransigenți și oportuniști. Numai autoritatea covârșitoare a lui Bebel a împedat o disidență.

Discuția aceasta s'a urmat însă nu cu înverșunare, semn al dușmăniei, ci s'a ținut la un nivel așa de înalt, încât cauzele socialiste i-a folosit și a produs admirația chiar a partidelor și ziarelor mari cari de altfel combat cu toată energia socialismul.

Noi, popor în suferințe grele, trebuie să învățăm din cele-ce vedem la socialisti. Fost-au și ei în tot-deauna, și sunt și azi, combătuți de toate guvernele, în toate țările. Prin organizare au ajuns, cu toate acestea, ca să fie tari chiar unde puterea statului mai fără cruțare s'a aruncat asupra lor: în Germania, unde la ultimele alegeri au întrunit trei milioane voturi și au pătruns în parlament în așa număr, că li-se cuvenea — și ar fi și primit dacă voiau — un vice-president!... În regatul Saxoniei sunt așa de tari, în cât se știe — afară de unul, încolo toți deputații sunt socialisti. În Franța de asemenea, nici un guvern nu poate să se susțină în contra voinței socialistilor. În Rusia nainte vreme nu se pomenea de organizare sistematică socialistă. Azi socialistii ruși dispun de masse și provoacă greve când vor... Tot

asa, ei sunt tari în Italia. Într'un continent, în Australia, au ajuns ca președintele unui stat să fie ales din rândurile socialiste.

Puterea lor în viitor are să fie chiar slăbiciunea de azi. Se știe anume, că în toate părțile sunt socialisti oportuniști și socialisti intransigenți. Aceștia din urmă nu vor să cedeze nimic din ideile lui Marx, nu vor să știe de nici o apropiere către partidele burgheze. Ceilalți însă, oportuniștii, zic că trebuie să facă politică de etape: să nu pretindă ca întreg programul socialist să se realizeze cu o singură lovitură, ci să se mulțumească dacă azi pot realiza un punct, mâne ori poimâne altul. Deci să spriginească guvernele cari se obligă a realiza câte o idee din programul socialist. Ast-fel au făcut o parte dintre socialistii francezi, ast-fel cer o parte dintre socialistii germani și italieni, așa că discuția zisă revisionistă provocată de Bernstein în congresul ținut anul trecut la Dreza are să se urmeze și să-i slăbească deocamdată pe socialisti, dar în definitiv are să le folosească. Eată de ce: cu cât ajung oportuniștii mai mult stăpâni pe masa alegătorilor socialisti, cu atât mai tare vor câștiga în fața celorlalte partide, cari parte din interes, parte din convingere, se vor apropia de socialisti și ast-fel ideile socialistilor oportuniști o să aibă șanse de a se realiza, una câte una.

*

Noi, Românii d'asemeni trebuie să ne tragem seamă dacă nu cu socialismul, apoi de bună seamă cu agenții socialisti din Ungaria. Primejdia nu este adică în faptul că ar prinde rădăcinii printre Români ideile socialiste. Las să pretindă țeranul român drept electoral și pământ. Doar asta cerem și noi, partidul național român, după-cum, de asemenea, combatem toate abuzurile administrative și suntem în contra a ori-ce greutate se mai pune pe bietul popor.

E vorba însă că agenții ovrei ai socialistilor din Budapesta nu ținesc la altceva, de cât să exploateze credulitatea poporului nostru. Sub fel de fel de pretexte, i-au stors bani, au vorbit poporului câte prostii toate și l'au cumpenit la mișcări cari — ca la Aleșd — s'au înecat în valuri de sânge.

De asemenea apostoli falși trebuie să ferim poporul nostru. Și să-l luminăm, că ce este bun în programul socialist, s'a cerut de mult și se cere într'una de fruntașii partidului național.

Da, avem însă de învățat multe dela socialisti și noi Românii. Fruntașii să învețe cum să se facă organizarea, sufletul și tăria ori-cărui partid politic. Ear soldații partidului național, țeranii noștri, să învețe cum trebuie să se supună cuvântului fruntașilor, cum să răspundă când sunt chemați să dea luptă și mai presus de toate să se deprindă la jertfe... Dacă lucrătorul socialist duce la

cassa partidului în fiecare săptămână o parte din câștigul său, țeranul român trebuie să se deprindă a considera ca o datorie sfântă dacă nu să dea bani pentru treburile politice, apoi cel puțin ca să nu aștepte bani pentru-că se presintă la vot ori la vre-o adunare de caracter politic.

Spre lauda țerănimei noastre fie zis, până acum ea a dat probe admirabile: atât la Pecica și la Nădlac, unde am pus pe candidații unguri în balotagiu, cât și la Dobra, unde având majoritate, au ales Român, ei s'au purtat bărbătește.

Dacă atât fruntașii, cât și țenanii, vor căuta să învețe din organizarea socialistă, suntem siguri, că după alegerile dietale ce se vor face, chiar dacă nu vom putea exclama cum a strigat «Vorwärts» după alegerile din Germania (A noastră e împărăția, a noastră e lumea!), vom putea zice însă cu mândrie și cu sufletul liniștit: Ni-am împlinit datoria națională!

Retragerea candidatului kossuthist.

Dum. pe neașteptate și prin surprindere candidatul kossuthist rămas în balotagiu la alegerea din Sept. cu candidatul guvernului Herzeg Ferencz — și-a retras candidatura. Candidatul guvernului va primi deci mandatul cercului Pecica fără nouă luptă, fără noul sacrificiu. Și sacrificiul mai ales. Căci doar e secret public cât au cheltuit cei doi candidați maghiari «spese constituționale» în cercul Pecichei.

Nu scrutăm motivele ce l'a îndemnat pe Zlinszky la acest pas. Ori care ar fi ele, faptul în sine nu dovedește altce-va de cât lipsă de seriozitate politică. Nu pe principii s'au divizat domniile maghiari guvernamentali și kossuthiști, ori de ce culoare vor fi, ci pe interese de coterii și persoane, eată de ce în lupta lor nu este intransigență, nu devotament ori sfințenie. Ei n'au steag ori nu și-l scot pe cel adevărat. Chestie de calcul e la dînsii lupta și dacă Zlinszky își află socoteala mai bine retrăgându-se, se retrage.

Retragă-se. Pentru noi este irelevant dacă Herzeg ori Zlinszky posedă mandatul din Pecica. Vom trage însă cuvenitele învățăminte din acest procedeu. Meritul mare al acțiunii noastre din Pecica este de a se fi demonstrat, că Maghiarii când stau în fața noastră, sunt toți una ori, care ar fi culoarea lor politică. Trebuie deci să eliminăm odată pentru tot-deauna din combinațiunea noastră gândul, de a putea face cauză comună cu ori care din partidele politice maghiare.

Procesele noastre.

Eri s'au desbatut inaintea senatului de acuză a tribunalului din Oradea-Mare 4 procese de presă ale noastre, cu un rezultat care fără indoială va face mare surprindere.

Senatul, trebuie să recunoaştem, a rămas strins în cadrele obiectivităţii juridice şi, dacă cu privire la un articol, sedus de asprimea icl colea a frazei, n'a putut osebi fondul şi tendenţa curat loială şi pacinică a articolului şi a pus sub acuză pe autor, în celelalte trei, judecata sa a fost de o laudabilă obiectivitate, imparţială şi dreaptă.

Meritul la tot cazul îi revine în măsură mare distinsului apărător Dr. Ioan Suci, cu care s'a înfaşat autorul articolelor, redactorul nostru Sever Bocu, şi care a escelat şi de astă-dată prin vasta sa inteligenţă juridică.

Vom reveni mai pe larg asupra acestor sentenţe. Amintim aci numai definitivă osindă ce şi-a atras-o asupra capului, fostul şef al partidului electoral Hamsist *Beles János*, care ne intentase proces pentru-că în două articole îi făcusem fotografia fidelă: calumniator în toată regula. Senatul a stat la multe momente uimit de lumea sufletească pe care i-o desvelisem: a omului ce în societatea noastră păşise odată cu pretenţi de conducere. *Beles János*, cu ziua de ieri îşi încheie falnicul său trecut în care se şi îngroapă deodată. Omul ce a săpat groapa altora, cade în ea la afunzime de unde nimic nu va mai fi în stare să-l scoată. Să nădăjduim că cu dînsul va peri şi timpul acesta destructibil, acărui incarnaţiune a fost dînsul şi care mult rău a făcut societăţii noastre. Odihnească în pace!

Apărarea în procesul acesta a susţinut-o avocatul Dr. Váradi Ödön din Oradea-Mare, figurând Dr. Suci ca martor în acest proces.

Cât pentru procesele celelalte, autorul a fost pus sub acuză pentru articolul «*Tribuna*» publicat în primul nostru număr din acest an, şi pentru articolul «*Un fibiriu nebun*» ce se referea la faimosul fibiriu din

Sân-Miclăuşul-mare, *Hudfy* cu numele, eliminând însă şi aci senatul, criteriul mai greu: calumnia şi susţinând numai vătămarea de onoare.

A fost însă achitat autorul cu desăvîşire de învinuirea din articolul «*Atentatul comitatului împotriva noastră*» care, dacă chiar e vorba de energie de stil, era poate cel mai energic şi răsboinic.

Răsboiul ruso-japonez.

După o luptă de aproape două săptămâni în Mandciuria, Duminecă la 4 Septembrie Japonezii au putut străbate cu mari pierderi în Liaoyang, silind pe Ruşi de asemenea cu mari pierderi să se retragă spre Nord, unde avuse deja de mai înainte de cuget Kuropatkin să se refugieze, dar n'a avut atâta timp. Oştile ruseşti bătute cumplit la Liaoyang se adună la Iantai, unde le aşteaptă nou pericol, deoarece în calele stă Kuroki cu o divizie destul de tare pentru a desvolta o înverşunată rezistenţă până s'apropie grosul armatei japoneze sub comandamentul mareşalului Oyama şi al generalilor Oku şi Nodzu.

Trupele ruse, cari mascau retragerea armatei, căreia Kuropatkin numai după-ace au fost luate fortificaţiile dela Vest ale oraşului, i-a comandat retragerea, au avut o luptă din cale afară sângeroasă cu armata adversară ca să poată trece dincolo de râul Taitse. Trecerea armatei ruseşti deci a reuşit, dar vom vedea dacă va reuşi să pătrundă şi prin rîndurile armatei lui Kuroki. De altfel veştile cu privire la lupta cu ocaziunea trecerii Ruşilor peste Taitse sunt puţine şi mance. Din raportul generalului Saharov rees numai întâmplările dela 2 Sept. ear' Kuropatkin în raportul său de Sâmbătă spune, că Ruşii s'au oprit la Iantai la sud de calea ferată; aci se află şi corpul siberian de armată comandat de Stackelberg, care la retragere a fost aproape împresurat de Japonezi. D'acici, dela Iantai

Ruşii nu se pot mişca liber nici înainte, nici îndărpt, nici la stînga, nici la dreapta. Divizia lui Kuroki postată în calea retragerii lui Kuropatkin, cum se vesteşte, s'a înstăpănit pe calea ferată pe care a nimicit-o.

Intre astfel de auspicii nespuse de defavorabile pentru Ruşi se va da încurcînd la Iantai o nouă luptă desperată, care va întrece masacrul dela Liouyang, căci fiind oraşul acesta luat de Japonezi, întreaga forţă armată japoneză grăbeşte cu mare zor dincolo de râul Taitse, pentru a trage socoteala finală cu năvălitorii ruşi.

Lăsăm să urmeze aci telegramele mai importante.

Tokio, 4 Sept. (Reuter) Duminecă dimineaţa la 9 ore Japonezii au cucerit definitiv Liaoyangul.

Tokio, 4 Sept. (d. a. 1 oră) (Reuter) Mareşalul Oyama telegrafează cu datul de azi: *Nainte de amiază, toată noaptea şi azi înainte de amiază a fost luptă continuă după care Liaoyangul a căzut. Pierderile noastre par a fi mari.*

Asupra celor ce se întîmplă de dreapta râului Taitse n'am primit nici un raport.

(Reuter) fără dat. Mareşalul Oyama depeşează următoarele: Ruşii au aprins Sâmbătă magazinele din apropierea gării Liaoyangului. Generalul Kuroki a lăsat la Sasi nago trupe pentru apărarea aripei drepte şi cu o detură forte spre vest voeşte să ajungă linia ferată şi să încongiure pe Kuropatkin.

Paris, 4 Sept. Azi deja şi ziarele rusefile constată, că Kuropatkin a suferit o ireparabilă derută, ear armata lui a pierdut capacitatea de a rezista mai mult. Înaintarea primei armate japoneze peste râul Taitse, a decis asupra poziţiilor principale ruseşti. *Kuroki a îndeplinit în adevăr o muncă colosală şi de bravură*, când s'a pus Ruşilor în cale. Kuroki a lăsat pe Kuropatkin să treacă peste Taitse, însă la Iantai l'a oprit pe loc. Corpul de armată *Orlova* făcut încercarea să forţeze trecerea prin rîndurile poziţiilor lui Kuroki a primit prin Amping nouă trupe de întărire.

Londra, 4 Sept. Din Petersburg se vesteşte că conform unor ştiri recente răspândite acolo

DOÎ PVESTITORI.

Tipografia „Minerva“ a tipărit în acest an „Povestirile“ şi „Soimii“ dlui M. Sadoveanu, ear' o firmă din Ploieşti, care încearcă de-o bucată de vreme şi editura, alegîndu-şi une-ori mai bine, alte ori mai rău cărţile, a pus în mîna publicului un nou volum al dlui Vasile Pop: „De dragul celor mici.“ Cărţile d-lui Sadoveanu au fost bine primite şi fără îndoială că pe dl Vasile Pop lumea noastră cetitoare îl va înţelege şi-l va răsplăti prin înţelegerea ei mişcată.

D. Sadoveanu are o rodnicie vrednică de talentul său; după cărţile pe care abia le-a dat la lumină, el se va înfaşa, în scurt timp, printr'un volum de schiţe din viaţa de războiu a ţeranului român în 1877, şi părţi din această lucrare au şi apărut aici şi în revista „Luceafarul“ din Pesta. Tinerul scriitor şi-a făcut despre cariera sa o idee care nu samănă, din fericire, cu a înaintaşilor, săi; i-se pare, cu dreptate, că ori-cine, are puteri trebuie să le cheltuiască, şi să le cheltuiască bine, adecă în așa fel încât să atingă cât mai depîn idealele sale de frumseţe şi să folosească pe cât se poate mai mult oamenilor între cari trăieşte, conaţionalilor şi contemporanilor săi, — alţii venind numai în planul al doilea. El poate închipui lucruri pe care, când le povesteşte el, le crezi adevărate şi le judeci mai frumoase de cât lucrurile adevărate pe care le ai zilnic supt ochi; de ce şi-ar înfrîna darul numai pentru-ca din partea unor oameni pretenţioşi să i-se aducă lauda că i-se destăinuieşte rar, deci zic ei, în-

tr'un chip mai impunător, mai vrednic mai desvârşit?

Nici dl Vasile Pop nu e un lustritor fără odihnă al lucrurilor ce dela sine apar lustruite; şcoala producţiei chinuite, tulburate de auto-critica exagerată, care trece prin nălucirea că s'a îndeplinit în chip tainic o operă desăvîşită şi veşnică, pentru-ca la urmă să se ajungă la vădita nepuţinţă de a scrie, — această şcoală nu e a sa. Fără a ţinea în samă răceala cu care cei mei mulţi au întâmpinat începuturile sale, şi învingînd, după cât ştim, grele împrejurări dl Vasile Pop n'a conţinut până astăzi manifestatia sa literară, şi acum, când el e chemat să-şi ia locul ce i-se cuvine în literatura tinerilor, scrisul i-se va face, de sigur, încă mai bogat, nevoia de a se împărtaşi altora în ce gîndeşte mai şi spune mai frumos va fi mai puternic.

În aceşti doi povestitori mai ales — şi, pe lângă dînsii, în N. N. Beldiceanu, dacă va şti să se mărginească în subiectele ce se potriveşcu sufletul său, şi nu va fi ispitit de nota sentimentală, în I. Ciocărlan, în C. Sandu, în Cercel, în N. Macedoneanu (Başaria), dacă nu se va înstrăina, prin ocupaţiile sale nouă, de literatura românească, — generaţia care se recunoaşte, se uneşte, se îmbărbătează şi luptă împreună asfăzi, iar mîna va fi stăpână pe viaţa neamului nostru, şi-a găsit nuveliştili şi romancierii cei noi.

Ori cine vede că această generaţie are un caracter deosebit, de care nu se poate despărţi, pe care nu-l poate preface şi în numele căruia va învinge. Cel-ce s'au strecurat dela 1880—90 încoace s'au putut mulţami cu imitaţiilor, cu contrafacerii, cu variante; acestoralaltii li trebuie ceva

în adevăr nou în toate. Povestitorii de cari am vorbit dau împreună, cu toată lămurirea şi puterea trebuinciosă această notă nouă.

Generaţia de astăzi are privirea îndreptată asupra neamului întreg: în toată întinderea geografică, în toată alcătuirea lui socială, în toată desfăşurarea lui istorică; pe dînsa o interesează toată Româניהa câtă este ori-unde şi ori în strategie, toată câtă a fost, în ori-ce vreme. Ori-cădată, ori-ce amintire, ori-ce colţ umil al sufletului mulţimilor ferite în graiul lor, are preţ pentru dînsa. Şi luarea aminte a ei nu e rece, curioasă, abstractă, ci caldă, frăţească, bună.

Deci, în alegerea, în gradarea pe care o face, cel dintăiu loc îl iau aceia cari au avut s'au păstrează mai mult firea neamului, fire amită şi originală, care-i e cel mai puternic drag la traiu. Alţii au avut, dăunazi, slăbiciune pentru tipurile de tineri moderni, din cale afară de moderni, cu mintea în plete, inima în toane şi talentul în mosturi ciudate, pentru paturile bolnăvnenorocite s'au ticăloase care se pat ivi în aerul al oraşelor mari, supt înfrurirea unei civilizaţii străine, putred de bătrâne. Nouă, cestor azi, nu ne mai trebuie băieţandrii cu nevricele băieţoii cu strîmbături, băieţii cu visări goale de experienţa lor de lume şi de viaţă; în lături urtele figuri de carton spoit, maimuţoii de mucavii. Prin literatură voim să trăim în noi o adevărată viaţă şi o viaţă scumpă nouă, şi ştim acum unde se găseşte ea, şi ştim cine o culege şi are puterea să ni-o înfaşezeze.

Dlul Vasile Pop îi plac „cei mici“, deci mulţi şi, dacă te uiţi bine, cei buni, cei naivi ei

Japonezii s'au instăpănit pe linia ferată și au nimicuit-o.

Amănunte asupra luptei dela Liaoyang.

Rapoartele asupra luptelor de până la 31 August, dau un rezumat oficial după care armatele japoneze au continuat dela 27 August mișcarea lor contra orașului Liao-Yang.

În dimineața zilei de 29 August, aripa dreaptă a armatei japoneze cu o parte din prima armată a generalului Kuroki, a ocupat pozițiunea situată la 9 mile spre sud-est de Liao-Yang, pe malul stâng al râului Taitsiho.

În aceeași zi armatele japoneze au înaintat pe șoseaua dela Haiceng spre Liao-Yang și au ocupat în atingere cu aripa stângă a primei armate o pozițiune în fața liniei de apărare a armatei rusești, care se întindea dela est la vest pe o întindere de 6 mile spre sud de Liao-Yang.

În ziua de 30 August s'a dat o luptă înverșunată care a durat toată ziua. A doua zi după amiază, 31 August, lupta a continuat contra forțelor inimice care păreau a fi în număr de 12—13 diviziuni.

„Agenția Reuter“ află din Tokio că un incendiu ar fi izbucnit la Liaoyang.

Până în seara de 1 Septembrie, s'a știut numai la Tokio că armata generalului Oku a atacat aripa dreaptă și centrul armatei rusești, pe linia dela sud, forțându-l de a abandona pozițiunile lor, precum și că Rușii au fost urmăriți.

Nu se cunoaște rezultatul acestei urmăriți, precum nici rezultatul bătăliei crâncene dela est, unde armata generalului Kuroki atacase armata rusească.

Prin părăsirea pozițiunilor din dreapta și din centru, aripa stângă a pozițiunii rusești este amenințată, dar forțele Rusești așezate la stânga fiind puternice, se crede că rușii vor ști să se retragă din pozițiunea dificilă în care se găsesc.

Maî există încă indoeli în privința ocupării de către japonezi a orașului Liaoyang, despre care rapoartele oficiale nu fac nici o aluzie.

Mareșalul Oyama raportează că Rușii neputând să reziste atacurilor înverșunate ale armatei Japoneze s'au retras în ziua de 1 Septembrie spre Liaojang.

Coloanele japoneze dela aripa stângă și dela centru urmărirea pe inamic care în mare dezordine încercă să se retragă pe malul drept al râului Taitsiho.

Tunurile ruse luate de japonezi, a fost întrebuințate pentru a bombarda gara dela Liaoyang.

Aripa dreaptă a armatei japoneze a atacat pe inamic în ziua de 1 Septembrie aproape de Haiyngtai, la 15 mile spre nord-est de Liaoyang.

Perderile japonezilor cu începere dela 29 August se ridică la aproape 10.000 oameni.

Ofensiva „pe tot frontul“.

Ofensiva Japonezilor către Liaoyang nu cadrează de fel cu cele din urmă demersuri făcute pe partea teatrului strategic dela Lan-Dia-San, de oare-ce are mai mult aerul unui act impus de împrejurări, decât ceea-ce speraseră ei.

Oprirea bruscă din marșul către Liaoyang, constrastând cu graba cu care ocupaseră la Hai-Teeng, arată lămurit că peste acest punct Japonezii n'au sperat nici o dată să treacă. Același lucru reese și din transportul armatei lui Nodzu în regiunea Lan-Dia-Sanului și din aceea că Japonezii caută să-și așeze trupele în locul cel mai favorabil defensivei, găsit în regiunea Tan-Houlul și a Lan-Houlul. În sfârșit a treia dovadă e că statul major japonez, chiar în urma pierderilor enormu suferite la Yupilaza și colinele Lupului, n'a existat să prevaleze asupra armatei lui Oku două divizii destinate să întărească corpul de asediu.

Această prevalare e sigură: se vede chiar din efectivele slabe expuse de Oku înaintea An-Șan-Teiungului la 26 și prin caracterul slab al ofensivei; în sfârșit e dovedită chiar de unele ziare cari au anunțat apariția recentă a 30.000 de oameni sub Port-Arthur, veniți dela Nord.

Nu se pot acuza Japonezii însă de neprevădere și necheherență, din cauza acestei detasări către sud, de oare-ce schimbarea bruscă de părere a provenit din cauza întorsăturii neprevăzute ce au luat întâmplările.

Ca să ne dăm mai bine seamă să comparăm datele și să punem față în față faptele îndepărtate.

La 25 începe ofensiva către Lan-Dia-San; în aceeași zi o depeșă a generalului Stoessel anunță că atacurile Japonezilor dela 23 și 24 contra fortului Uglovaia (Șao-Miao) au fost respinse. De aci înainte nu mai începe nici o indoială că nesuccesul încercat pe teatrul de Sud e cauza reluării ofensivei pe teatrul de Nord și că numai rezistența de netînș a Port-Arthurului a îndreptat activitatea japoneză către armatele ruse de operație.

Orî cât de îndemânatie și de repede s'ar fi făcut această schimbare de front, ea dovedește că a pornit dintr'o nesocotință și că e o greșală greu de reparat.

Japonezii sperau să ia Port-Arthurul printr'o lovitură de forță; odată stăpâni pe acest veghetor al mării, ar fi fost stăpâni pe toată situația așa încât ar fi putut să sfârșească războiul neimpiedecați de nimeni. Unindu-și armatele dela Nord cu cele dela Sud și întăriți poate și de contingente chinezești, ar fi putut înfrunta într'o campanie de toamnă armatele rusești de operațiuni;

sau cel puțin ar fi putut să poarte un război defensiv prin care i-a fi obosit, uzat și târât la niște operațiuni incete și sterpe: urma acestui război devenind prea păgubitoare, Rușii ar fi sfișit prin a cere pace, iar în tratative Japonezii ar fi fost cei mai tari de oare-ce ar fi avut chezașia Port-Arthurului și a stăpânirii mării.

De aceea Japonezii au pontat pe cartea Port-Arthurului; din nenorocire pentru ei cartea n'a eșit la cea dintâiu dată; au schimbat tabla și tot n'a eșit.

Văzându-se silit să înghiță hapul asediului obligator și-au îndreptat forțele asupra armatei rusești de operațiuni.

Ei au crezut la început ca ușor vor anula-o cu luarea Port-Arthurului, dar acum, atacurile del 25 și 26 arată de ajuns considerația ce-l dau. Trebuie să privim acestea ca niște acte izolate, fără urmare hotărîtoare, sau ca premisele unei ofensive care curând va aduce o lichidare desevășită sub Liaoyang? Nu putem să răspundem la această întrebare cât timp nu suntem destul de bine lămurii asupra situației Port-Arthurului; un atac hotărîtor din partea Japonezilor se impune însă.

Dacă vor aștepta prea mult, Rușii vor putea să-și mărească numărul luptătorilor și să lucreze după planul ce și-au format. Dacă vor lucra își vor asigura beneficiul ofensivei, care e atât de mare încât le-ar învoi să treacă peste multe inconveniențe.

Îndată ce hotărîrea de ofensivă va fi luată Japonezii, fără indoială, o vor urma cu îndirjire și vor desfășura forțe extra-ordinare. Chestiunea se reduce acum la a ști ce efect va avea ofensiva intensivă a Japonezilor contra rezistenței numerice a Rușilor, contra rezistenței reci desfășurate de „soldații de plumb“, după cum îi numește Skobelev pe Ruși. Cu siguranță că mai bune ar fi fost condițiile pentru Japonezi dacă ar fi urmat ofensiva dela Haiceng; atunci nu s'ar fi putut aduce cu transiberianul zilnic câte 3000 oameni și prevalarea supărătoare a celor două divizii făcute asupra armatei lui Oku n'ar fi pronunțat această diferență; în sfârșit gestul japonez ar fi mai frumos, atitudinea lor mai puternică decât această ofensivă de desperare, care se începe cu prevestiri rele, și în care, ochi obișnuiți, pot să întrezărească începutul sfârșitului.

Purtătorul rubricii războiului din Le Temps dl G. Bernet s'a preagrăbit cu dezvoltările d-sale întorie asupra luptei decisive dela Liaoyang. Comparând cele expuse aci cu întâmplările dela sfârșitul săptămânii trecute, vedem cu câte „pricepere“, studiu și mai știe hantatar ce fel de competență specialiști în ale războiului debutează prin zăvrelle europene păreri oscilante fie chiar și din o înclinațiune explicabilă către Ruși. (N. R.)

rați, chiar dacă au pelița smolită a danciucilor ce se luptă din arșițe ce să știe care din ei va fi „Impărat“ sau înceară ce poate spune din inima unui om o coardă întinsă pe un piept de lemn uscat. Trecutul îl lasă hotărît la o parte; nu l-a văzut luptând, nu l-a auzit plângând, n'a mers cot la cot cu dînsul pe aceleași drumuri grele, mângându-l și ajutându-l, și deci îl lasă la o parte și pentru alte cuvinte: dl Vasile Pop nu descrie, ci, ca maestrul său Caragiale, lasă să se înțeleagă, atinge numai; strălucirea de veșmânt a vremurilor ce s'au îngropat în aurul și purpura lor nu-l ispitește. Apoi fapta — ceea-ce cunoaștem mai bine, mai de-a dreptul, mai sigur dela acei oameni — nu-l privește, căci nu se încălzește când ea se desfășură, mândră ca un steag, în luptele ce s'au potolit de mult. În sfârșit, nici dialogul nu e ceea ce-i place mai mult să dea — cu tot dialogul dibaciu din „Cersitorii“, cu toată precizia de tot din schițete țigănești, cu toată notița gingașă a vorbirii țeranilor înduioșăți în „Domnița“. Nu, — acest scriitor trage cu urechea la mișcările ascunse ale inimii, el pândește înaintarea gândurilor; el e un psiholog răbdător, modest și simplu, — și de aceea se îndreaptă spre cei cari au simțirea mai adevărată și mai gingașă.

Dar nu ca să scrie, ca Prosper Mérimée, ca I. L. Caragiale, opere de artă îngrigit săpate într'o marmură frumoasă și rece. Dl Vasile Pop e un sentimental, un adevărat sentimental timid, care se rușinează și se ascunde, și nu un sentimental de paradă, totdeauna cu tirada 'n gâtleej. Sentimentalul e însă foarte adeseori, în cealaltă manifestare a sa, un humorist. Și astfel și este un hu-

morist dl Vasile Pop, dar iarăși un humorist discret, care subliniază, fără a zimbi, lucruri care sunt însă și foarte duioase. Ce poate fi și mai vesel și mai duios decât dulcile, curatele, albele sale povestiri din viața copiilor?

Și M. Sadoveanu a scris despre „cei mici“. Ce sunt alta decât „cei mici“ țeranii bătrâni cari ospătează într'o zi de sârbătoare în bordeiul lor fără veselie pe tânărul străin și vorbesc apoi înaintea oaspetelui admit de fiul lor mort, care era cam așa, dar... dar mai frumos; ce sunt alta sfinții țeranî cari în primejdia morții de mână dușmană, desfășură, în șanțurile umede, reci, otrăvite ale Plevnei cele mai alese simțiri de frăție omenească, cea mai nobilă și mai tăcută jertfire de sine, cea mai curată veselie a unor suflete ce au rămas limpezi ca ale copiilor? Dar altceva îl chiamă în același timp: din trecut îl chiamă umbre și el — romantic, dacă voiți să-l ziceți, dar romantic în această parte numai a creațiunii sale, — el le urmează. Sunt umbre care plâng vechi dureri, umbre desnădăjduite ce nu se pot odihni, sunt umbre blânde care par că n'au trăit nici-odată; dar acelea care stăpănesc mai mult sufletul scriitorului sunt umbrele pătate de sânge, umbrele cari au făcut fapte când erau între oameni, care au petrecut, au băut, au iubit, au luptat, au cucerit și răzburat. În veșminte din toate vremurile, în situații din toate treptele, Voevozi, boieri vechi, boieri noi, haiduci — pe aceștia ni i-a dat povestitorul într'un curent care se vestește puternic ca acela al povestitorilor — inferioare ca valoare artistică, fi-rește — ale bătrânului Alexandre Dumas, care,

între altele, a fost profesorul de istorie al poporului frances.

În puține cuvinte, aceștia sunt cei dintâiu povestitori tineri ai poporului român de astăzi, și norocul a voit ca scrisorile lor să fie astfel încât ori-cine din neamul lor îl poate înțelege și se poate încălzi de poezia sănătoasă din suflete lor.
N. Iorga.

VESELIE.

Când dorurile încep să mă frământ,
Eu nu mă duc la babe să-mi descânt;
Eu nu mă duc la popa să-mi cetească,
Ci în la firea noastră românească
Și pun ceterașii se-mi cânte.

Când dragostea pe suflet mi-se apasă,
Mă duc la birț și-o las pe ea acasă.
Ear' când aud ce vesel vinul cură
Din bute-n ploscă și din ploscă-n gură
Tot dorul și jalea mă lasă.

Ear' moartea de-ar veni, o prind la sârbă
Și-o joc, până ce toată se desbîrbă,
It pui butoiu-n cap și plosca-n coadă,
Apoi o bat și-i dau poreclă șoadă
Să fie de rîs și de scîrbă.

Și-atunci văzînd ce om sunt eu odată,
Birtașul nu-mi va pomeni de plată.
Voi pune ceterașii se-mi tot tragă
Și-oî bea cu ei o săptămână 'ntreagă
Că dragi mi-s, bată-i sărî bată.

V. E. Moldovan.

Rugare în interesul Asociațiunii!

Prin presa noastră am făcut cunoscut publicul român, că Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va ține adunarea sa generală în anul curent la 21 și 22 Septembrie în Timișoara, deci înainte de adunarea generală venim în interesul *Asociațiunii* cu o rugare către publicul român.

Fie-care Român știutor de carte trebuie să fie convins, că dacă noi nu vom sprigini instituțiile noastre culturale, acelea de nime nu vor fi spriginite, — fie-care Român știutor de carte trebuie acum să știe, că instituțiile noastre culturale nici când n'au avut așa mare lipsă de sprigină material, și că noi nici când n'am fost așa de avizați de a ne apăra și susținea cultura noastră națională ca acum: deci presupunem, că fie-care Român cât de puțin pătruns de iubirea neamului său, trebuie să se simtă obligat a sprigini și materialmente instituțiile noastre culturale și prin aceasta a conlucra la promovarea culturii noastre naționale.

În acest scop ne adresăm deci către toți Românii bărbați, și femei ca să binevoiască a se înrola între spriginitorii *Asociațiunii* și a se înscrie de membri.

Membrii *Asociațiunii* sunt *fundatori*, cari solvesc odată pentru totdeauna 400 de cor., — *pe viață*, cari solvesc odată pentru totdeauna 200 de cor., *ordinari* cari solvesc o taxă anuală de 10 cor., și *ajutători*, care solvesc ori ce sumă.

Taxa de 400 și cea de 200 de cor. să poate solvi odată ori în 5 sate anuale egale, spre acest scop subscrișul comitet a pregătit documente, cari să pot cere și prin poșta dela membrul comitetului domnul Romul Cărăbaș director de bancă în Timișoara; — prima rată adică a cincea peste a sumei subscrișe împreună cu obligațiunea subscrișă sunt a se trimite până la adunarea generală la adresa dlui Cărăbaș.

În înțelesul statutelor *Asociațiunii* membri pot fi și femei, cari exercitează toate drepturile în mod egal cu bărbații, deci au și dreptul de vot; — numărul cel dispărent de mic al membrilor de sexul femeiesc ne silește cu deosebire a ne adresa către damele române cu rugarea, ca să se înscrie de membri la *Asociațiune* ca prin aceasta să arătăm, că și femeia română conlucra la promovarea culturii noastre naționale și că și noi știm a da femeii române onoarea cuvenită.

Timișoara, la 1 Septembrie 1904.

Comitetul aranjator.

Din străinătate.

O pretinsă convenție politică între Germania și Rusia. „Daily Telegraph“ pretinde a ști că între Germania și Rusia s'ar fi încheiat de o dată un tratat comercial și unul politic, așa că Rusia să poată trimite în Asia oști dela granița Germaniei. Mai spune că Germania a făcut Rusiei concesii de tarife, cari vor fi o surprindere extra-ordinară pentru agrari. Rusia nu va face acuma împrumut în Germania, ci la primăvară, când crede că va avea altă situație în Mangiuria și deci va putea căpăta condiții mai bune.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Septembrie 1904.

— **M. Sa Regele** s'a reîntors în 1 Septembrie n. c. din Ischl la Penzing, de unde a plecat direct la Schönnbrunn.

— † **Baronul Nicolae Mustatza.** În mormântarea baronului Nicolae Mustatza a fost o imponentă manifestare de doliu.

Binecuvântarea rămășițelor pământești a fost săvârșită de I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Dr. Vladimir de Repta, cu numeroasă asistență, apoi coșciugul a fost ridicat pe carul mortuar, și condus prin strada domnească, piața principală, stradele principale, căii ferate și podului la

Sadagura. După carul mortuar, (care era precedat de un car încărcat cu nenumăratele coroane de flori) urmau familia și rudele repausatului, mareșalul țării Ioan Lupul cu comitetul țării, funcționarii țării, președintele țării prințul Hohenlohe, cons. aulic Fekete, referenții și funcționarii guvernului țării și consiliul școlar al țării, primarul baronul Kochanovschi cu vice-primarul Dr. Reiss consilierii comunali și funcționarii primăriei, președintele tribunalului, Klar cu consilierii și funcționarii tribunalului, generalii Wanka și Honrik cu comandanții, ofițerii de stat major și ofițerii superiori ai garnizoanei, consulul regal al României Cogălniceanu, colonelul de jandarmerie G. de Catargi, profesori universitari, cons. aulic Knipfer cu funcționarii direcțiunii de finanțe, con. Aulic Ullmann cu funcționarii direcțiunii fondului gr.-or. întreaga nobilime română și polonă, directorii și profesorii dela diferitele școli, reprezentanța camerei de comerț etc.

Lângă biserica Paraschiva conductul s'a fost oprit unde s'a făcut ultima stare în oraș. De aici apoi conductul a fost condus de P. S. Sa Archiepiscopul I. Procopovici la Sadagura.

În curtea bisericii din Sadagura mareșalul țării I. Lupul împreună cu membrii comitetului țării și funcționarii țării au format spalir. După binecuvântarea în biserică, rămășițele pământești ale baronului Nicolae Mustatza au fost depuse spre vecinica odihnă în cripta familiară.

— **Itinerarul turneului de conferințe a d-lui A. P. Vojen.** Am anunțat în numărul nostru de ieri seria de conferințe ce dl A. P. Vojen va ține în centrele mai însemnate românești dela noi.

Comunicăm acum itinerarul d-lui conferențiar:

Sep.	6	„	„	Lugoș	„	Carmen Sylva
„	7	„	„	Caransebeș	„	„
„	8	„	„	Lugoș	„	Probl. Nemuririi
„	9	„	„	Caransebeș	„	„
„	10	„	„	Timișoara	„	Carmen Sylva
„	11	„	„	Boșca-Română	„	„
„	12	„	„	Oravița	„	Probl. Nemuririi
„	13	„	„	„	„	Carmen Sylva
„	14	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	15	„	„	Ecica	„	Carmen Sylva
„	16	„	„	Banat-Comloș	„	„
„	17	„	„	Sân-Micl.-Mare	„	„
„	18	„	„	Banat-Comloș	„	Probl. Nemuririi
„	19	„	„	Sân-Miclăuș	„	„
„	20	„	„	Nădlac	„	Carmen Sylva
„	21	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	22	„	„	Pectea	„	Carmen Sylva
„	23	„	„	Șiria	„	„
„	24	„	„	Boroșineu	„	„
„	25	„	„	Butent	„	„
„	26	„	„	Halmagiu	„	„
„	27	„	„	Brad	„	„
„	28	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	29	„	„	Abrud	„	Carmen Sylva
„	30	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
Oct.	1	„	„	Orăștie	„	Carmen Sylva
„	2	„	„	Blaj	„	„
„	3	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	4	„	„	Sibiu	„	Carmen Sylva
„	5	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	6	„	„	Făgăraș	„	Carmen Sylva
„	7	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	8	„	„	Brașov	„	Carmen Sylva
„	9	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	10	„	„	Cluj	„	Carmen Sylva
„	11	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	12	„	„	Năsăud	„	Carmen Sylva
„	13	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	14	„	„	Gherla	„	Carmen Sylva
„	15	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	16	„	„	Băia-Mare	„	Carmen Sylva
„	17	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	18	„	„	Oradea-Mare	„	Carmen Sylva
„	19	„	„	Beiuș	„	„
„	20	„	„	„	„	Probl. Nemuririi
„	21	„	„	Oradea-Mare	„	„

Peste tot locul conferința se va ține seara la ora 8 1/2.

N. B. Ziarele române: „Gazeta Transilvaniei“, „Telegraful Român“, „Drapelul“, „Libertatea“, „Poporul Român“ și „Foaia de Duminecă“ sunt rugate a reproduce acest itinerar în mai multe numere a lor.

Restul itinerarului în n-rul viitor.

— **Principele Gheorghe al Greciei la Roma.** Duminecă la orele 11 dimineața principele Gheorghe al Greciei, înaltul comisar al puterilor străine, unde a fost primit de sub-secretarul de stat, dl G. Fusinato, cu care a conferit până la ora 1 p. m.

La orele 2.30 p. m., înaltul comisar a plecat la Milan, salutat la gară de dl Fusinato, de însărcinatul de afaceri al Greciei, de consulul general grec, de contele Negri, consul general al Italiei la Cănea, și de celelalte autorități.

Dela Milano, principele Gheorghe se va duce să facă o vizită ministrului de afaceri străine Tiltoni, la vila dela Erba.

— **Școale pentru adulte la București.** — Harnica asociație a femeilor române „Spriginul“ va începe în prima Duminecă din luna Septembrie a. c., cursurile școlii pentru adulte, în localul său din str. Sf. George Nou Nr. 17.

Se va preda: cetirea, scrierea, aritmetica și noțiunile de comptabilitate, geografia, istoria, igiena și noțiunile de științe naturale, limbile franceză și germană croitoria și lăngăria.

Cursurile vor fi gratuite și se vor ține în fiecare Duminecă, la orele 8—12 a. m., pentru toate obiectele, în afară de croitoria și lăngăria, cari se vor preda în zilele de lucru.

Se primesc ca eleve femei și fete mai mari de 12 ani.

— **Oaspeții români la băile din Tușnad.** Dela 21—25 August inclusive au sosit la băile recreatoare și tămăduitoare din Tușnad următorii Români: Dl I. Cioran, cassar de bancă (Iasi); Doamna Colonel M. Sorescu (București); dl D. Juliotu cu familia mare proprietar (Brăila); dl Mihalescu (comerciant București); dl A. Stefanescu (Brăila); dl Dr. B. Sonescu medic (București).

— **Congrese internaționale.** În zilele de 4 și 6 Septembrie se va ține la Budapesta congresul alianței cooperative internaționale.

La acest congres va lua parte și dl I. G. Duca, sub-director al Băncilor populare din România. D-sa va vorbi despre starea înapoiată a cooperatiunii în unele țări din Europa orientală, cauzele și remediile sale.

— O conferință internațională asupra telegrafiei fără fir se va ține în Octombrie la Berlin.

La această conferință a fost invitat și guvernul României.

— **Dare de seamă.** Subscrișul am primit cu mandat postal dela Arad 350 cor. azume: dela dl Dr. N. Oncu dir. la „Victoria“ 200 cor. și dela „Victoria“ 150 cor.; ear dela dl Băltea Frideric proprietar în Tomești 10 cor. pe seama nenorocităților prin foc din comuna Rîșca. După ce păgubiții au primit unele ajutoare mai mici, suma aceasta se va distribui deodată cu banii din colectele intrate la dl pretor suprem în Baia-de-Criș ca să capete deodată un ajutor mai însemnat de bani. Din partea păgubiților și pe această cale, li-se exprimă mulțăminta profundă pentru ajutorul dat lor la ziua năcazului, rugând pe părintele îndurărilor ca fapta aceasta să li-o răsplătească cu al său dar și cu a sa iubire de oameni. Rîșca, la 5 Septembrie 1904. Nicolae Florea, paroch.

— **Veteranii gardei inferioare** ai războiului independenței României, membri ai societății „Coroana de oțel“, au hotărât să meargă în ziua de 30 August la Grivița spre a depune pe mausoleul în care se odihnesc osemintele eroilor căzuți în gloriosul război o coroană din partea societății.

În acest scop ministerul lucrărilor publice a acordat veteranilor o reducere de transport pe cale ferată de 50 la sută și s'a făcut interveniri pe lângă guvernul bulgar aducerea la îndeplinire a acestui pios pelerinagiu.

— **Un ambasador în mare încercătură.** Japonia, stabilindu-și supremația asupra Coreei, a comunicat ministrului Cing-Pom-Y, care re-

prezintă Coreea la Petersburg, că este revocat din funcțiunea sa și că e rechemat a se reîn- toarce la Seul. Ministrul coreean însă n'are bani cu ce să plece și mai e încă dator 48.000 franci, pe care n'are cum îi plăti. Fiind astfel, el stă pe loc și reprezintă, în capitala Rusiei, o țară care nu mai are ființă ca stat, așa precum stelele stinse mai lasă încă multă vreme după ele o rază emanată dintr'un focar încetat.

Situațiunea lui Cing-Pom-Y e ciudată și penibilă.

— **Incunoștințare.** Prin aceasta se aduce la cunoștința P. T. domni membrilor ai Reuniunii învătătorilor români dela școalele confesionale gr.-or, din dincesa Caransebeșului și a P. T. public interesat, că în conțelegere cu comitetul arangiator din Biserica-Albă, primirea membrilor și a oaspeților, cari vor participa la adunarea generală a Reuniunii ținându în Biserica-Albă, va fi Sâmbătă în 28 August (10 Septembrie) la 5 ore 41 minute, p. m. când sosește trenul din spre Timișoara. Deci dară sunt poftiți toți participanții a călători cu trenul, ce ajunge la Biserica-Albă, la terminul de primire pentru înlesnirea încuarterării. Biletele de legitimare pentru călătoria cu preț redus pe calea ferată, când vor sosi dela înaltul minister de comunicațiune, se vor pune la dispoziția membrilor la președinții respectivelor despărțăminte ale Reuniunii. În fine se invită membrii comitetului Reuniunii la ședința comitetului, ce se va ținea în Biserica-Albă Sâmbătă în 28 August (10 Septembrie) la 3 ore d. a. în sala „Burg“. Bocșa-Montană în 18/31 August 1904, Ioan Morca not. gen. al Reuniunii.

— **Un tratament medical curios.** S'a făcut în Viena o interentă încercare pentru a remedia slăbirea feței, în institutul Gersung din acel oraș asupra unei fete.

Fata intră în institut după pricina unei boale ciudate. Fața ei i-se trăgea neconținut și toate mijloacele pe care le întrebuița ca electricitatea, masajul erau zădărnice. Pe când greutatea corpului ei câștigase 7 1/2 șchilogramme și corpul era cu totul normal, fața îi slăbia, mușchii și grăsimea dispăreau și era îngrozitoare la vedere.

Terapia dovedindu-se fără efect s'a injectat feței în patru ședințe dintr'un interval de 18 zile 4 centimetri cubi de vasilină și 17 centimetri cubi de ulei de vasilină. Efectul a fost uimitor, căci fața a fost complect restabilită cu făci rotunde și o față normală devenind pe deplin sănătoasă.

— **Milioane fumate.** Conform unei statistice de curând apărute, în primele 5 luni ale anului curent s'au vândut 17.067 kilograme și 212,119.127 pachete de burnot (anul trecut în același timp 18.704 kilograme și 217,634.208 pachete). Cigări s'au vândut până la sfârșitul lunii lui Mai: regalitaș; 1,519.197 bucăți, trabuco: 9.861.700 bucăți; britanica: 8,423,900 b; millares: 370,900 b; Cuba: 29,578.100 b; portorico: 20,951.100 b; Virginia 9,838.650 b; rozita; 5,093.900 b, de tot 275,469.461 bucăți. Cigarete s'au vândut: Nil: 208.580 bucăți; hunia: 1,096.515 b; memfis 1.649.800 b; Stambul: 3,024.700 b; sultan: 9,432,700 b; dame: 227,049.300 b; herțegovina 111,056,050; sport 7,930.550 b; ienidge: 11,188.300 b; drama: 157,807.100 b. Virginia: 61,662.901, magyar: 87,926.900 b, de tot 40,090.395 bucăți. Suma pentru eare s'au vândut cigări și cigarete la un loc este de 40,439.807 coroane 57 bani. Față de această sumă venitul statului după monopolul tabacului a fost de 42,359.143 cor. 34 bani va să zică oamenii au fost fumători mai pasionați anul trecut decât anul acesta.

— **Un Beyruth italian.** Urmând exemplul Franciei care a restaurat vechile arene gallo-romane, orașul Verona a decis de a consacra o mare sumă pentru restaurarea teatrului antic pe care îl posedă.

Se vor juca drame d'ale maestrilor moderni precum și opere. Se speră a se da Veronei vechia-i reputație artistică.

Consiliul comunal al orașului s'a adresat la mai mulți autori, dramaturgi și muzicanți italieni cerându-le, pentru inagurarea Beyruthului italian, să compue opere remarcabile.

— **Reforma teatrului japonez.** Drama la Japonezi e numai o înlanțuire nesfârșită de lupte sângeroase și de omoruri, fără nici o unitate de acțiune; actorii niște saltimbanci disprețuiți de toată lumea, în stare de a atrage mai mult atenția frumoaselor gheisha, necucerite încă de monstruositatea desgustătoare a

vre-unui luptător; ear localul teatrelor niște magazii dispuse în chipul cel mai barbar.

Otogiwo Kawakami, unul din cei mai străluciți actori ai Japoniei, bărbatul vestitei artiste Sada Yacco, a încercat să aducă oare-cari schimbări acestei stări de lucruri, a îndrăsnit chiar să spere că va putea reforma cu desăvârșire teatrul japonez. Încercare grea și primejdioasă care are mai multe șanse de neisbândă, decât de un succes cât de mediocru.

Charles Petit, dela care avem aceste relații, spune în „Le Temps“, că Kawakami e un adevărat revoluționar din punct de vedere teatral.

A hotărât mai întâiu să se reducă spectacolele nesfârșite de cel puțin zece ceasuri, la două trei ceasuri numai; ca drama ce se prezintă să aibă o unitate de acțiune și în sfârșit ca scena să aibă o unitate de acțiune și în afișit ca scena să fie mai mult o tribună populară dela care să se predice poporului marile adevăruri eterne.

A voit ca legendele bătrâne să se însufletească de puțină filozofie și ca dramele adorate de popor să fie încălzite de puțină umanitate.

Reformator îndrăsnit! A avut curagiul să joace la Tokio piese europenești, cari de altminteri n'au avut succes.

Contrariu tuturor tradițiilor seculare din Extremul-Orient — lucru aproape de necrezut — a îndrăsnit să pună pe scenă femei alături de bărbați. Sacrilegiu!

Mulțumită lui Kawakami acum patru ani (1900), Europa a avut ocazia să admire pe campionii artei dramatice din Japonia, pe fericiții și celebrii soți Sada Yacco și Kawakami, jucând împreună piese mici cu o pricepere și un talent uimitor, cari au făcut pe Europeanii să-și mărească iluziile despre Japonezi.

Nimeni nu e profet în țara lui și acești doi remarcabili artiști dau încă odată o dovadă dureroasă despre adevărul acestei vechi zicători. Imediat ce au trecut însă pragul Europei și s'au simțit trăind sub cerul larg și liber al civilizației, sufletele lor de artiști au tresăltat de bucuria contactului cu suflete asemănătoare, cari-i înțeleg și aplauzele bine meritare le-au reînșuflețit talentul și rîvna de muncă. Căci, pentru un talent, aplauzele și admirația ce stîrnește sau trebuie să stîrnească, sunt întocmai ca seva pentru plantă. Când acestea lipsesc, îi lipsește hrana necesară și atunci talentul amortește, ear florile ce ar trebui să de, ca să îmbete lumea de parfumul lor, mor înainte de a înflori, mor ca niște boboci gin-gași, cărora pământul refuză să le dea hrana trebuitoare. Așa s'ar fi întâmplat poate și cu Sada Yacco și Kawakami, dacă n'ar fi venit să-și nutrească talentul la flacăra fierbinte a artei din Apus.

Kawakami s'a europenizat cu desăvârșire. Se îmbracă totdeauna după cele din urmă mode din Paris și își leagă cravatele, — deschise de preferință, — cu o deosebită îngrijire lăsând să se vadă un cap de mort de mărgean, pe care îl poartă ca ac de cravată.

Are un dispreț vădit pentru actorii de școala veche, incuți cu desăvârșire și tot atât de barbari ca mulțimea populațiunii japoneze.

Pentru a-și isprăvi studiile dramatice atât Kawakami cât și Sada Yacco, după sfârșitul războiului actual, se vor duce la Paris ca să urmeze cel d'ntăiu sfaturile adoratului său artist Coquelin Ainé, ear cealaltă pe ale celebrei tragediane franceze, Sarah Bernhardt.

Kawakami însă e și autor nu numai actor. Cea din urmă piesă ce a compus are de subiect intrigile din Coreea. Dar de oare-ce e foarte bine înjghebată, Japonezii iubitori ai vechii tradiții, nu vor s'o priceapă.

„Cu toate că e piesă interesantă — zice Kawakami, — nu place fiind-că n'are nici lupte, nici vărsări de sânge“.

Kawakami înainte de a fi actor a fost student; e un om foarte cult; cunoaște și politica foarte bine și e intim cu cele mai înalte personaje politice din Japonia, precum: marchizul Ito, dl Kurino, fost ministru al Japoniei la Petersburg, etc.

Charles Petit spune că e un triumf pentru teatrul japonez că un artist atât de mare e prietin cu marile personaje politice, mai ales avându-se în vedere disprețul cu care sunt tratați actorii din școala veche.

— **Rectificare.** În n-rul 160, pag. 3. rubrica III, șirul 15 de sus începând în loc de *Japonezilor* să se cetească *Rușilor* pentru a se evita sensul greșit al propoziției.

— **Epilog la originea lui Kuroki. Makino,** ambasadorul Japoniei la Viena, a declarat că Kuroki e din familia Satsuma, din nobilimea veche japoneză; deci că toate ce se spun despre originea lui, fie franceză, fie japoneză sunt bazme.

— **Grozăviile unei bombardări.** Nemirovici Dancenکو descrie în „Ruskoie Slovo“ grozăviile unei bombardări: „Toată valea gemea și urla. Mii de bice mlădioase de oțel încrucișeau nevăzute peste vale în toate părțile, mii de bice șuerau, gemeau, tremurau și duceau în nenumerăți norăși albi de materii explozive, moarte oamenilor. În aburul alburiu schintea prevestitoare de nenorocire o flacăra, urma o plesnitură ce va cădea jos sburând, sfâșiind totul.“

Și din pământul lovit de granate, se înaltau de năprasnă monstri groaznici întunecați, cenușii se întindeau făcând sute de inele, se înaltau și pierau: un fum înăbușitor, atâta rămănea pe urma lor. Și gemutul, și urlutul de durere tot creștea mereu și mereu. Părea c'a ajuns la culme, de unde nu mai avea cum crește. Da peste o clipă izbucniră strigăte de spaimă, șuerături de bice, țiglit de bombe ce explodează — și în acest amestec de sunete un bâzâit neînțeles — ts, ts, ts — și acest bâzâit dă pe omul nedepins la pământ, ca să se aseună în adâncul lui, să se acopere cu stânci, numai să nu mai auză acest zgomot sâlbatic al artileriei... Cazacii urlă, caii nechează, Chinezii se strigă unul pe altul, măgarii își înalță glasul lor răgușit — și iarăși răsuna, de năprasnă de unde-va un sunet, de corn și tot amestecul de sunete, de urlete, de tunete se înalță de necrezut, de ametești și începi a te învîrți. Și de sus se aud țipetele unui vultur de al stepelor... Cât de neînsemnată, de nevinovată e această pasare de pradă față cu ura și înverșunarea omului.

— **Victoria Japonezilor la Liaoyang și naționalitățile din Ungaria.** Kossuthistul „Független Magyarorszag“ din capitală adâncindu-se în niște ciudate considerațiuni și de tot originale asupra izbândeii recente a armelor japoneze, ajunge la concluziunea următoare: „Și naționalitățile noastre au conștiința tare de rasă, și din ele lipsește simțul național (scilicet maghiar). Poate sub impresiunea împrejurărilor se va schimba situațiunea și întorcându-și fața de către țară, semizeul lor, își vor îndrepta earăși privirile asupra domnitorului lor. Dacă prin urmare victoria dela Liaoyang asta are drept rezultat, noi numai înbura ne putem“. Fără să ne mai exprimăm admirațiunea pentru profunditatea acestor șire ale autorului, îl învrednicim a-i reflecta la ideile geniale numai atâta, că și nouă ne pare bine când vedem ingenunchiarea colosului dela nord drept pedeapsă pentru păcatele cari le-a săvârșit față de poporul român. Ear asta o spunem fără ca cineva să ne poată zice că suntem filojaponezi, ca de pilda Ungurii rudă cu rasa galbină a Nipronului, și Jidovii, cari din alte motive și considerațiuni ponderoase nutresc simpatii cu poporul asiatic ateu, de o cultură superficială, dar pe a cărui parte ce-e drept se află dreptatea. Cât pentru fraza cu „întoarcerea noastră către domnitorul nostru“ (de oare-ce vezi doamne până acuma ne închipuim tot supușii țarului, care acum bătut fiind, suntem nevoiți să-l părăsim, din cauza că nu mai avem încredere în el), constatăm că de mult n'am mai cedit așa lucru hazliu în articoli cu pretenția de a fi considerați de serioși în presa maghiară. Tot rubla rusească li-e în gând și acum! Fie siguri Ungurii și toți ca ei, că regretăm cu nu putem avea încredere în „atot puternicul“ țar ca cel puțin să fie motivată vecinica acuză și spaimă a heghemonilor nostrii.

— **Roman american.** O depeșă din New-York anunță următoarea întâmplare bună pentru a servi ca subiect unui roman de senzație. Un farmer cu numele Gerson Max a fost prins, deoarece era bănuț de comiterea de omoruri obișnuite la moșia sa. El era acuzat de omorirea lucrătorilor, cari își pretindeau banii pentru munca prestată, ear pe cei-ce intrau în curtea sa, îi otrăvea cu wiskey otrăvit, și îi jupuia de tot ce aveau la el. Se zice că până acum au fost dovedite 4 omoruri săvârșite de

Marx, fiind-că s'au aflat 4 cadavre îngropate în curtea lui. Acum se caută în toată curtea și cadavrele celorlalți dispăruți. Autorul acestor omoruri este acum de 80 ani și are 27 copii. El s'a căsătorit în mai multe rânduri, și acum se presupune că și soțiile sale au murit de mâna lui criminală. Nevasta lui de acum are 30 ani.

— **Congresul sioniștilor din Presburg.** La 21 August n. au ținut sioniștii mizrakiști veniți la congres, sub președinția jidovului Dr. *Hotel* cărturar din Lipsa o ședință nocturnă (noaptea, ca și când ar fi vorba de vre-o conjurațiune!) În ședința asta s'a discutat asupra regulamentului congresului, propunând I. Eiss regulamentul organizației mizrak din Zürich. După ce *Lieben* din Praga, *Guttmann* din America și-au spus părerile, s'a adoptat propunerea lui Eiss în cea mai mare parte. Ședința a durat până la o oră după miezul nopții. Mănezi la 10 ore s'a continuat ședința, în care tot asupra regulamentului s'au cercetat. S'au luat în regulament mai mulți §§. cu privire la întrebarea, cine poate fi membru al organizației mizrakiste. La sfârșit s'a decretat ca sediu al reuniunii în vestul Europei Francofortul lângă Maina, al cărei președinte a fost ales rabinul din Lipsa Dr. Nobel.

— **Un bucătar celebru orb.** Bucătarul, *Passanante* care în 1878 atentase la viața regelui *Umbert*, a orbit în închisoarea de la *Montelencio*. Șade toată ziua culcat în pat. Unul vizitator care, îi spunea că regele *Umbert* murise, el i-a răspuns: „Nu, trăiește și trebuie să trăiască“.

Și-aduce aminte de toate amănuntele atentatului său și zice că par'că vede și astăzi alăturarea de rușe pe președintele consiliului *Cairol*.

Passanante este cuprins de o monomanie a măririlor. Împarte tuturor celor care se apropie de el bucăți de hârtii, zicând că sunt bilete de bancă de o mie de lei.

— **Telegrama**, farză în trei acte, de „*Original*“, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca retipărire din „*Tribuna*“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poștă mai puțin de 5 exemplare nu se trimite (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemplar, se vinde cu 30 fil. la Administrația „*Tribunei*“ și librăria *P. Simion*, din Arad.

— **Anunț literar.** Gramaticile fiertatului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintaxa. Prețul 1 cor. 20 fil. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fil. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV.-a. Prețul 60. fil. Cu deosebită stimă: *Veduva: Aurelia Dr. Petranu*, Arad, str. *Lázár Vilmos* Nr. 4.

— **Aer, aer, aer curat!** este devisa tuturor celor ce sufer de afecțiuni catarchale de plămâni. În adevăr cura de aer curat aduce cu sine, într-o cât această se face la locuri corespunzătoare și în mod rațional, rezultate îmbucurătoare. Pentru miile de oameni însă, pe cari ocupațiunea lor ori alte împrejurări îi împiedecă să meargă la locuri de cură în regiuni muntoase în păduri ori la malul mării pe timp mai îndelungat, „*Sirolinul*“ e o adevărată binecuvântare dumnezească. Acest sirop face posibil un tratament fără deranjarea ocupațiunii de toate zilele. Deja după o folosință de 3—4 lingurițe de cafea la zi face să slăbească tusa, să se impuțineze flegma, ce însoția tușitul, să se simțească o ușurare în respirație, creșterea apetitului și greutatea corporale. Dar celor ce au puțină a cerceta vre-un sanatoriu, n'ar trebui să se lipsească de tovarășia acestui remediu, de oare-ce acesta în ori-ce privință are proprietatea de a potența curele de aer în modul cel mai înalt.

Recomandăm în bine-voitoarea atențiune a on. public biuroul de zidire al d-ilor *Cioban* și *Nadra* măestrilor zidari diplomați strada *Dăb-*

Ferencz Nr. 34.) care primește tot felul de lucrări aparținătoare branșei dumnealor.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitorii inserția de mai jos a dlui *Pollák Sándor*.

PARTEA LITERARA.

EURĒKA.

(Fragment).

Prietenului SILVIUS SUCIU.

Întregimea lumii toată luptă 'n noi să se închege,
De accia fie care vrea pe sine-a se'nțelege,
Iar în propria lor viață coborîndu-se cu gândul,
Află mulți ce nu aflat-au rostul firei cercetându-l.
Noi suntem o lume 'ntreagă, căci răsfrângem
Tot isvodul veșniciei. Tot ce poate să cuprindă
Spațiul tot și vremea toată prin noi sieși se arată;
Noi dăm viață tuturor deși timpul ne e tată,
Iată-l dar nimicul vieții preschimbat în veșnicie
Fără-al gândului adaos lumea neputând să fie
Mult asupra celor veșnici stă nimicul soartei noastre
Și 'nainte-i se perindă basmul vietelor de astre.
Intr'un ceas ocol dăm vremei sau creem o altă lume;
Fie-care după vrere schimbă tot schimbând un nume.
Drept vorbind în ori ce minte universal cuib își face
Soarta noastră, soarta lumii strîns legând a lor soroace.

A. P. Uojen.

Convocare.

P. T. domni membri din despărțământul *Oravița* al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți binevoitorii și spriginitorii culturii poporului român, sunt invitați la adunarea cercuală, ce se va ține *Duminecă, 18/5 Septembrie* a. c. în școala gr. or. română din *Răcășdia*, cu următorul

PROGRAM:

I. Înainte de amiază:

1. Participare la serviciul divin, ce se va celebra la 9 $\frac{1}{2}$ ore, în biserica gr. rom. din *Răcășdia*.
2. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului, la 11 ore.
3. Raportul comitetului cercual.
4. Raportul cassarului.
5. Reviziunea raportului cassarului.
6. Stabilirea bugetului anual pentru trebuințele despărțământului.
7. Acvirarea de membrii noi și încassarea taxelor.
8. Exmiterea a 2 delegați la adunarea generală a Asociației.
9. Alcgerea comitetului cercual.
10. Eventuale propuneri.

II. După amiază:

11. Disertațiuni, cari se vor însinua directorului cu 24 ore înainte de adunare.
12. Verificarea protocolului și închiderea adunării.

Doritorii de a participa la prânzul comun, ce va avea loc cu ocaziunea adunării cercuale sunt rugați a se însinua la domnul învățator *Emilian Novacovic* în *Răcășdia*, cel mult până la 15 Septembrie st. n.

Oravița, 4 Septembrie 1904.

Petru Mișan,
pt secr. desp.

Dr. Petru Cornean,
directorul desp.

H A Z.

Un copil întreabă pe tată-său:

— Dacă noi descindem din maimuțe, apoi ele de unde descind?

— Maimuțele, răspunde tatăl, maimuțele descind... din copaci.

Bibliografi.

A apărut:

Amicul tinerimei foaie de cunoștințe folosite pentru educarea tinerimei române. Director, proprietar și editor *I. Moisil*, directorul gimnasiului din *T.-Jiu*.

Amicul Tinerimei, ce intră acum în al doilea an, continuă a da tinerimei române o lectură aleasă și variată, care să-i nobileze inima, să-i instruiască spiritul și să-i dea cunoștințe pentru viața practică.

Tinerimei noastre setoase după învățături solide, doritoare de a se instrui, i-a lipsit până acuma o astfel de revistă. *Amicul Tinerimei* însă va îngriji a-i da materialul necesar pentru studii mai întinse, indispensabile astăzi mai ales — de când cu introducerea examenelor de absolvire de gimnasiu și liceu.

Amicul Tinerimei dorește să se umple această lacună. El va publica deci deosebite istorioare, nuvele și romane istorice și științifice, care vor dezvolta simțul de dreptate, adevăr și onoare, — va îmbogăți sufletul cu cunoștințe asupra vieții și lumii, — va publica biografii de oameni mari, care au avut o influență puternică asupra formării caracterelor, — apoi descrieri geografice din țeară și străinătate, schițe de istoria antică și modernă, — va explica tainele și minunile naturii, — va ține în curent pe tinerii și cititorii cu invențiunile moderne, — va descrie lumea tinerului cu plăcerile și necasurile ei, — va fi deci un prieten sincer al tinerimei.

Având tot sprijinul, revista va fi ilustrată.

Abonamentele și ori-ce privește revista, se vor adresa la Redacția „*Amicul Tinerimei*“, *Târgu-Jiu*. (România).

A apărut:

Sămănătorul. Revista literară săptămânală cu următorul sumar: *N. Iorga*. — Doi povestitori; *N. N. B.* — Ca un copil al nimănui (poezie); *M. Sadoveanu*. — *Călărașul*, (schiță); *I. Borcea*. — *Arhanghelul*, (poezie); *Arthur Gorovei*. — *Poveste*; *N. Iorga*. — *Cronică*. Redacția și administrația: *Strada Regală Nr. 6*. (Hotel *Union*), *București*.

Manual de limba germană întocmit de *Dr. Constantin Lacea* prof. Partea I și II. Editura *Librăriei Ciureu, Brassó(?)* 1904 Pețul 1 cor. 80 b.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Abon. 1660 G. R. A-nădast. Abonamentul e achitat până la 1 Ianuarie 1905.

Abon. 2202 A. B. *Poiana*. Abonamentul e plătit până la 15 Februarie 1905.

Se caută un candidat de avocat român cu praxă pentru cancelaria advocațională.

Dr. Vasile Avramescu

M. Radna.

Poate ocupa imediat funcțiunea. 361—5.

Un harnic comis (manufacturist) cu praxă mai îndelungată, află imediat aplicare la domni

Ioan Comșa & fiu
Seliște.

366 1—3

Editor-proprietar: *George Niehln*
Redactor responsabil: *Ioan Russu-Știrleanu.*

INSERTIUNI și RECLAME.

Primul biuro de încasare sub firma

Asociațiunea „Încassarului român“**Al. I. Radulescu & Comp.**

Strada Nisipari Nr. 24.

Firma împotocolată la Tribunalul de comerț al județului Ilfov 5651 primește tot felul de angajamente pentru încasare, ca: abonamente de ziare cotidiane, de reviste cotisațiunii și taxe pentru cluburi și societăți atât în București, cât și în străinătate.

Serviciu cinstit, condițiuni favorabile.

Dare de seamă în fie-care săptămână Lună.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construirea de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Primul
și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor
306 al lui
Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Mai nou!**Navelocuri de****toamnă****Cu începerea sezonului de școală.****pentru dame**

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costumuri de dame al lui

351

S T E R N M. A.**A R A D,****ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minorităților.**

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tj.* **Ceiler István**, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân. cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiducelui Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

A r a d, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 293

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condiții favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Tuschák Vilmos,

argintar.

310

ARAD, Batthányi-utcza 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător acestei branșe pentru prețurile cele mai moderate și pe execuțiunea cea mai bună.

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acra de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirup dă o beutură plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fleri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fleri.

Se poate comanda și furnisa la locuință dela

Hartmann Samu

magazin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

311

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Prețuri fixe!

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Fondat la 1845.

Prețuri fixe!

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Neumann M.

furnizor de curte ces. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați, băieți și fete

ARAD, lângă hotelul „Crucea albă“.

recomandă asortimentul său bogat de haine gata și de calitate cea mai bună.

350

Costumuri gata pentru bărbați:

Costum sacco cu ștrafură	coroane	26—30
„ de șeviot cu ștrafură	„	35—50
„ „ „ vână de Zsolna	„	30—44
„ din cele mai noue stoffe de modă „	„	36—50

Pardesuri pentru bărbați:

Cenușiă întunecat ori drapp coachmen.	coroane	24—36
Din șeviot fin vână ori negru	„	24—50
Din șeviot englez cenușiă întunecat	„	30—50
Diă stoffă dublă cenușiă întun. și cu ștrafură „	„	34—44

Costumuri pentru băieți:

Costumuri de marine din șeviot vână	coroane	14—20
„ din cangarn, cenușiă, vână	„	14—22
ori drapp	„	14—22
Costumuri de școală din șeviot de Zsolna	„	10—18
Costum de vânători din loden cenușiă	„	16—24
Costum pentru băieți cu pantaloni scurți	„	16—25
din stoffă cu ștrafură	„	16—25
Costum pentru băieți cu pantaloni lungi	„	22—35
Pardesiu v. întunecat și drapp pentru	„	13—18
băieți	„	13—18

Comande de haine după măsură se efectuează prompt.